

De Minister van Justitie
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Juliana van Stolberglaan 4
2595 CL Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t 070 - 361 9723
f 070 - 361 9746
www.rechtspraak.nl

datum 22 juni 2004
onderdeel Ontwikkeling
contactpersoon Mw. mr. R.M. Driessen
doorkiesnummer 070 - 3619 852
e-mail R.Driessen@rvdr.drp.minjus.nl
kamernummer 2A52
ons kenmerk UIT 3926 / ONTW RMD
uw kenmerk 5279751/04/6
bijlage(n)
onderwerp Advies over wetvoorstel gerechtstolken en beëdigd vertaler

Geachte heer Donner,

Bij brief van 21 april 2004 kenmerk 5279751/04/6 verzocht u de Raad advies uit te brengen inzake het wetsvoorstel gerechtstolk en beëdigd vertaler.

Het wetsvoorstel beoogt waarborgen te geven ten aanzien van de kwaliteit en integriteit van tolken en vertalers die werkzaam zijn binnen (een bepaald deel van) het Nederlandse rechtsbestel. Via het wetsvoorstel wordt de grondslag geboden voor een landelijk register, uniforme kwaliteits- en integriteitscriteria, doorhaling van inschrijving en een afnameplicht voor bepaalde afnemers.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.

Algemeen

Allereerst wil de Raad opmerken dat in zijn algemeenheid een initiatief, waarbij de kwaliteit (waaronder ook de integriteit) van de door de gerechten in te schakelen gerechtstolken en vertalers wordt geoptimaliseerd graag zal worden ondersteund. Door nagenoeg alle gerechten worden ook nu reeds kwaliteitseisen aan gerechtstolken en vertalers gesteld, deze zijn thans echter nog niet geheel uniform. Het stellen van uniforme kwaliteitseisen, een uniforme klachtenprocedure en het opzetten van een landelijk register voor gerechtstolken en vertalers zijn goede instrumenten om de kwaliteit van gerechtstolken en vertalers verder te optimaliseren.

Indien het wetsvoorstel in zijn huidige vorm wordt ingediend en door het parlement wordt aanvaard, dan is het volgens de Raad voor de continuïteit van de rechtspleging van essentieel belang dat ook voor de gerechtstolken, net als voor de beëdigd vertalers, een overgangsregeling wordt opgenomen (zie hierna ook het commentaar op artikel 26).

Tot slot wil de Raad nog opmerken dat naar zijn mening het beheer van het landelijk register voor gerechtstolken en vertalers niet bij de minister van Justitie zou moeten worden neergelegd. Dit in verband met de daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheden voor de minister. Het beheer zou volgens de Raad beter kunnen worden neergelegd bij bijvoorbeeld een overheidsstichting, die eventueel voor bepaalde tijd wordt ingesteld.

datum 22 juni 2004
kenmerk UIT 3926 / ONTW RMD
pagina 2 van 3

Artikelsgewijs

- artikel 9: In de memorie van toelichting bij dit artikel wordt vermeld dat het thans praktijk is dat alleen tolken die optreden bij de gerechten voorafgaand aan iedere zitting worden beëdigd. Beëdiging na inschrijving in het landelijk register komt voort uit de wens om de gerechten te ontlasten zo staat vermeld in de toelichting. De Raad wil hierbij opmerken dat deze praktijk voor tolken in strafzaken niet zal wijzigen door het voorliggende wetsvoorstel gezien het feit dat de verplichting tot beëdiging van een tolk voordat hij zijn werkzaamheden aanvangt, is neergelegd in art 276 lid 3 Sv. Daarnaast kan worden opgemerkt dat niet alleen tolken voor iedere zitting moeten worden beëdigd maar dat dit ook geldt voor deskundigen, ook als zij in algemene zin reeds beëdigd zijn.

- artikel 18: In dit artikel wordt voor onder meer de rechterlijke macht in het kader van het strafrecht en het vreemdelingenrecht de verplichting opgenomen om bij inschakeling van een tolk of een vertaler gebruik te maken van een gerechtstolk of een beëdigd vertaler. Afwijking kan alleen als vanwege de vereiste spoed niemand in het register tijdig beschikbaar is of indien het register voor de desbetreffende taal geen ingeschrevene bevat. Deze afwijking moet schriftelijk worden gemotiveerd.

De Raad is van mening dat het in het in het concept wetsvoorstel neergelegde systeem van verplichte afname, en de wijze waarop daarvan kan worden afgeweken, het risico van starheid en bureaucrativering met zich brengt. Ook wil de Raad er op wijzen dat een afnameplicht in combinatie met vrije tariefvorming een zeker risico op prijsstijging en schaarste met zich brengt. Anderzijds worden echter de voordelen van verplichte afname onderkend. Als het na de invoering van de wet nog steeds om het even zou zijn of men al dan niet een in het kwaliteitsregister ingeschreven tolk of vertaler inschakelt, dan komt dat de waarde van het register niet ten goede en ontstaat een minder sterke impuls tot kwaliteitsverbetering.

De Raad respecteert in dat verband de gemaakte keuze voor verplichte afname. Hierbij is evenwel de hiervoor reeds genoemde en in artikel 26 verder uitgewerkte overgangstermijn voor gerechtstolken van essentieel belang. Ook de wijze waarop de gerechten in de toekomst gebruik kunnen maken van het kwaliteitsregister is volgens de Raad van groot belang. De gerechten moeten de mogelijkheid krijgen voor de inzet van tolken en vertalers rechtstreeks (dus zonder tussenkomst van een tussenpersoon) gebruik te maken van het kwaliteitsregister.

Tot slot wil de Raad aanzien van dit artikel opmerken dat in het artikelsgewijze deel van de memorie van toelichting weinig wordt opgemerkt over dit artikel. Er wordt verwezen naar het algemeen deel van de memorie van toelichting. In dit algemene deel wordt alleen ingegaan op de op spoed betrekking hebbende afwijkingsmogelijkheid. De andere afwijkingsmogelijkheid in artikel 18 lid 1, te weten "indien het register voor de desbetreffende taal geen ingeschrevene bevat", blijft geheel buiten beschouwing en verdient volgens de Raad aandacht in de memorie van toelichting. Hierbij dient met name de inzet van native speakers met vaak een lage opleidingsgraad bij het tolken in exotische talen aan de orde te komen. Verder is gebleken dat een nadere uitleg voor de verplichting om schriftelijk te moeten motiveren bij afwijking van de hoofdregel, niet te vinden is in de memorie van toelichting.

- artikel 26: In dit artikel is een overgangsregeling voor beëdigd vertalers opgenomen. De Raad is van mening dat ook voor gerechtstolken een zodanige overgangsregeling moet worden opgenomen, zodat de continuïteit van de rechtspleging in dit verband zoveel mogelijk wordt gewaarborgd. Het wetsvoorstel

datum 22 juni 2004
kenmerk UIT 3926 / ONTW RMD
pagina 3 van 3

gaat – zoals reeds eerder is opgemerkt - voorbij aan het feit dat thans voor exotische talen met name gebruik wordt gemaakt van native speakers die vaak een lage opleidingsgraad hebben. De overgangsregeling moet zodanig zijn dat gerechtstolken, die naar tevredenheid door de gerechten en het Openbaar Ministerie worden ingezet, in het landelijk register worden opgenomen, voor minimaal een periode van vijf jaar conform de overgangsregeling voor beëdigd vertalers. In de tussentijd moet dan worden bezien hoe deze geregistreerde tolken ook voor de toekomst aan formele vereisten kunnen voldoen.

Financiële consequenties

- kosten gerechtstolken en beëdigd vertalers:

De kosten van gerechtstolken en vertalers worden gerekend tot de gerechtskosten. In het besluit financiering rechtspraak is voorzien dat een toereikende vergoeding voor deze kosten te allen tijde is verzekerd. Het voorliggende wetsvoorstel wijzigt niets aan deze huidige financieringsmethode van gerechtstolken en vertalers bij de rechtspraak. De Raad gaat ervan uit dat dit in de toekomst ook niet zal gebeuren. Gegeven dit uitgangspunt is het wetsvoorstel voor de rechtspraak budgettair neutraal

- kosten administratieve uitvoeringslasten:

De extra kosten die voortvloeien uit de in dit wetsvoorstel opgenomen non-judiciële taken voor de rechtspraak zijn op dit moment niet te becijferen. De Raad behoudt zich voor om, zonedig, hier later op terug te komen.

Indien na het uitbrengen van advies het ontwerp wetsvoorstel op principiële onderdelen wordt gewijzigd, dan wordt de Raad daarvan graag op de hoogte gesteld.

Hoogachtend,

W.J.J. van Velzen
Lid Raad voor de rechtspraak

Cc.
Leden dagelijks bestuur van de presidentenvergadering
Voorzitter College van procureurs-generaal
Mw. mr. C.M.T. Eradus
Mr. A.J.W.M. Jurgens